

Sygn. akt III U 749/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy A. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania A. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 28 kwietnia 2014 r. **nr** (...)

I. **zmienia** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. P. (1) prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 17 kwietnia 2014 r.,

II. **stwierdza**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 749/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 lipca 2014 r.

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. P. (1) prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnił warunków określonych w przepisie art. 31 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ponieważ nie przedłożył dowodów, które mają wpływ na ustalenie prawa do świadczenia tj. nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku, organ rentowy przyjął za udowodnione jedynie okresy ubezpieczeniowe w łącznym wymiarze 18 lat, 7 miesięcy i 3 dni. Okresu pracy od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r.

w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H. nie uwzględniono wnioskodawcy z uwagi na brak dniówek obrachunkowych.

Wnioskodawca A. P. (1) w dniu 28 maja 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury.

Na uzasadnienie podał, iż wszystkie dokumenty dotyczące swego zatrudnienia dołączył do wniosku rentowego. Ponadto w jego ocenie brak dniówek obrachunkowych z okresu pracy w Spółdzielni nie powinien stanowić przeszkody do uwzględnienia tego zatrudnienia do stażu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. określonych w art. 31 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) tj. nie legitymuje się 25-letnim stażem ubezpieczeniowym.

Równocześnie wskazano, że przepisy dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni rolniczych (Dz. U. z 1983 r. nr 27 poz. 135 ze zm.) w zakresie obowiązku ubezpieczenia społecznego, jak i ustalenia podstawy wymiaru, wiązały obowiązek ubezpieczenia społecznego z pracą w spółdzielni, a podstawę wymiaru składek odnosiły do dochodu za dni przepracowane. Obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu podlegał członek spółdzielni z tytułu wykonywanej pracy w spółdzielni. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowiły kwoty wypłacone ubezpieczonym w roku obrachunkowym z tytułu pracy w spółdzielni – za dni przepracowane.

Wnioskodawca nie przedstawił żadnej dokumentacji na potwierdzenie przepracowanych dniówek obrachunkowych. Stąd nie uwzględniono mu do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r. w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H.. Okres ten pominięto już przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. P. (1) urodzony (...) z zawodu kierowca wystąpił w dniu 27 sierpnia 1997 r. z wnioskiem o rentę inwalidzką. Orzeczeniem z dnia 28 sierpnia 1997 r. Obwodowa Komisja ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w P. z powodu schorzeń narządu ruchu i układu krążenia zaliczyła go do II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia.

W rezultacie decyzją z dnia 10 września 1997 r. organ rentowy przyznał mu prawo do renty inwalidzkiej II grupy, począwszy od 8 października 1997 r. tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Do ustalenia podstawy renty przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 8 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1996 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia obliczono na 47,04%. Natomiast do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił: 18 lat i 1 miesiąc okresów składkowych, 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 6 lat i 5 miesięcy okresów uzupełniających.

W dniu 16 kwietnia 1998 r. wnioskodawca wystąpił o zmianę decyzji rentowej poprzez określenie prawidłowej daty powstania prawa do renty tj. od 8 września 1997 r. To z tą datą, a nie 8 października 1998 r., wyczerpał okres zasiłkowy.

Rozpoznając ponownie sprawę organ rentowy w dniu 27 kwietnia 1998 r. wydał nową decyzję, przeliczając wysokość renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 8 września 1998 r. Równocześnie w toku tego postępowania zweryfikowano okresy zatrudnienia wnioskodawcy, ustalając ponownie 18 lat i 1 miesiąc okresów składkowych, 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 6 lat i 6 miesięcy okresów uzupełniających. Przy czym dopiero w tej decyzji

wskazano, że nie uwzględniono mu do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r. w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H. z braku dniówek obrachunkowych.

Po kolejnych badaniach kontrolnych w 2000 r. i 2002 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawca z powodu rozpoznanych schorzeń neurologicznych i kardiologicznych jest częściowo niezdolny do pracy. Decyzją z dnia 27 września 2002 r. organ rentowy przyznał mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe. Do ustalenia wysokości tego świadczenia przyjęto staż ubezpieczeniowy wyliczony w pierwszej decyzji rentowej.

Tak ustaloną rentę wnioskodawca pobiera do chwili obecnej.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o rentę inwalidzką z dnia 27.08.1997 r.,
- orzeczenia (...) w P. z dnia 28.08.1997 r.,
- decyzje rentowe z dnia 10.09.1997 r., 27.04.1998 r. i 27.09.2002 r.

2. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dnia 18.07.2014 r. – 9 min.)

Równocześnie Sąd ustalił, że ubiegając się o rentę wnioskodawca dołączył świadectwa pracy z okresów swego zatrudnienia. Pracę zawodową rozpoczął w ramach nauki zawodu w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w P. w okresie od 1 września 1964 r. do 30 lipca 1966 r. Po zakończeniu nauki odbywał zasadniczą służbę wojskową od 27 października 1966 r. do 24 sierpnia 1968 r. Po zakończeniu tej służby wnioskodawca podjął pracę kierowcy w Gminnej Spółdzielni (...) w P. tj. w latach 10 września 1968 r. do 14 marca 1969 r. Następnie od 16 lipca 1967 r. do 6 czerwca 1970 r. został zatrudniony jako kierowca w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w P.. Natomiast od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r. pracował na stanowisku kierowcy samochodowego w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H.. Następnie od 1 kwietnia 1984 r. do 30 czerwca 1986 r. był ubezpieczony z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (TAXI), a od 1 lipca 1986 r. do 7 września 1997 r. jako osoba współpracująca z A. P. (2), prowadzącą Kiosk-Z..

Poza zatrudnieniem w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H., pozostałe okresy pracy zostały uwzględnione przez organ rentowy i na ich podstawie ustalono wysokość renty. Przy czym nie wzywano wnioskodawcy do ewentualnego uzupełnienia dokumentacji dotyczącej okresów zatrudnienia w tej Spółdzielni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwa pracy z dnia: 30.07.1997 r., 1.08.1997 r., 15.03.1984 r.,

2. Zaświadczenie z Archiwum przy (...) Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w R. z dnia 10.07.2014 r. k. 11,

3. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dnia 18.07.2014 r. – 9 min.)

W dniu 25 marca 2013 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o emeryturę odwołując do dokumentacji złożonej do wniosku rentowego. Na ich podstawie organ rentowy ponownie ustalił wnioskodawcy staż ubezpieczeniowy jedynie w wymiarze 18 lat, 7 miesięcy i 3 dni.

W rezultacie zaskarżoną decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 r. odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- decyzja z dnia 28.04.2014 r.

2. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dnia 18.07.2014 r. – 9 min.)

Ponadto Sąd ustalił, że w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H. wnioskodawca był równocześnie członkiem tej Spółdzielni. Przez okres do końca 1983 r. tj. przez 11 lat i 4 miesiące pracował wyłącznie jako kierowca. Jeździł samochodem marki Ż., a od około 1976 r. samochodem ciężarowym 4-tonowym marki GAZ. Z reguły był wypożyczany do innych firm, gdzie po całej Polsce rozwoził materiały produkcyjne, sprzęt. Sporadycznie, w ramach pomocy, był kierowany do prac polowych. Pracę świadczył codziennie, na podstawie karty drogowej, którą otrzymywał od kierownika transportu. Faktycznie dzień pracy był znacznie dłuższy niż 8 godzin i zależał od trasy, na jakiej przewoził towary. Wynagrodzenie miał ustalone według stawki godzinowej wraz z premią do 15% pensji. Otrzymywał też wynagrodzenie za prace w godzinach nadliczbowych. W czasie tego zatrudnienia nie korzystał z urlopu bezpłatnego, ani wychowawczego. Nie chorował. Sam wypowiedział umowę o pracę i w okresie wypowiedzenia tj. od stycznia do 15 marca 1984 r. nie świadczył pracy.

W czasie tego zatrudnienia przepracował następującą ilość dni:

L.p.	Rok kalendarzowy	Ilość dni pracy
1.	1972	126
2.	1973	348
3.	1974	351
4.	1975	451
5.	1976	369
6.	1977	291
7.	1978	311
8.	1979	291
9.	1980	305
10.	1981	430
11.	1982	365
12.	1983	455

W czasie tego zatrudnienia pobrał wynagrodzenie w wysokości:

L.p.	Rok kalendarzowy	Stale składniki wynagrodzenia (zł)
1.	1972	(...)
2.	1973	(...)
3.	1974	(...)
4.	1975	(...)
5.	1976	(...)
6.	1977	(...)
7.	1978	(...)
8.	1979	(...)
9.	1980	(...)
10.	1981	(...)
11.	1982	(...)
12.	1983	(...)

Na potwierdzenie liczby przepracowanych dni oraz wysokości zarobków wnioskodawca uzyskał Zaświadczenia z archiwum przechowującego oryginalne akta osobowe i karty zarobkowe po zlikwidowanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w H..

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dnia 30.07.1997 r.
2. Zaświadczenia z Archiwum przy (...) Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w R. z dnia 10.07.2014 r. k. 11,
 3. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dnia 18.07.2014 r. – 9 min.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych, jak też z trzech Zaświadczeń z dnia 10 lipca 2014 r. wystawionych przez Archiwum przy (...) Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej

w R.. Wiarygodność tych dokumentów nie została podważona przez żadną ze stron. Sąd dał też wiarę, w zakresie mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. co faktu zatrudnienia i rodzaju wykonywanej pracy, zeznaniom wnioskodawcy, jako spójnym i logicznym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy A. P. (1) jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Z ustępu 3 punkt 5 cyt. przepisu wynika, iż wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie od dnia 1 października 1948 r. do dnia 31 grudnia 1948 r. wynosi co najmniej 65 lat i 4 miesiące. Wiek ten wnioskodawca osiągnął w dniu 17 kwietnia 2014 r.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do okresów składkowych zalicza się okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i w innych spółdzielniach zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,

w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych

w Krajowym Związku (...) oraz okresy pracy na rzecz tych spółdzielni - objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki oraz przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 maja 2012 r. (syn. akt II UK 255/11) w powyższym przepisie nie rozluźniono wymagań co do wykazania ubezpieczeniowego charakteru okresu pracy

w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Przepis ten nie zawiera odesłania do reguł ogólnych; jego zastosowanie dotyczy pracy, która była objęta obowiązkiem ubezpieczenia społecznego przed dniem 15 listopada 1991 r. Warunki podlegania ubezpieczeniu społecznemu należy –

w okresie, którego dotyczy spór - odnieść do art. 1 w związku z art. 2 pkt 3 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych

i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin, wymieniającego jako podmioty ubezpieczenia społecznego członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz innych spółdzielni, zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, wykonujących pracę w tych spółdzielniach, członków spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku (...), którzy wykonują pracę w zespołowych gospodarstwach rolnych tych spółdzielni i pozostałe osoby, wykonujące pracę

w spółdzielniach i wynagradzane według zasad obowiązujących członków tych spółdzielni. Trzeba z tego wnosić, że każdy członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, który wykonywał pracę na jej rzecz, wykonywał pracę objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Objęcie pracy członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych ubezpieczeniem społecznym nie było zastrzeżone innymi warunkami, lecz jednocześnie samo podleganie obowiązkowi ubezpieczenia należy uznać za niewystarczające do zaliczenia okresu ubezpieczenia z tytułu pracy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej do okresów składkowych.

Uwzględniając kontekst systemowy ubezpieczeń społecznych sprzed reformy w 1991 r. trzeba stwierdzić, że wymiar świadczonej pracy miał również wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu i wprowadzona w art. 4 dekretu zasada ustalania okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń przez uznawanie za dzień pracy 8 godzin pracy, za miesiąc 20 dni i za rok pracy rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni lub odpowiednio 18 dni w miesiącu i 220 dni w roku, gdy użytkował działkę przyzagrodową lub dostarczał spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym, poza członkostwem w spółdzielni, decydowała o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu. Nie można pomijać, że w art. 8 ust. 4 równolegle obowiązującej ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników

i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późn. zm.) zastrzeżono uwzględnianie przy ustalaniu okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej tylko okresów zatrudnienia wykonywanego w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie. W zakresie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego dla członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych w ocenie Sądu Najwyższego ówczesne regulacje rzutują obecnie na uwzględnianie okresu pracy w spółdzielni jako okresu składkowego, zważywszy że w art. 195 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wymieniono wśród uchylonych przepisów dekretu z dnia 4 marca 1976 r. jego art. 4, wskazując tylko na art. 1, 2, 3 pkt 3, 5 i 9, ust. 2 pkt 3 i ust. 3, art. 13-16, art. 18-20, art. 22, art. 25, art. 26, art. 28. Ponadto na podstawie art. 194 ustawy emerytalnej zostały utrzymane w mocy przepisy wykonawcze wymienionego dekretu. (...).

Stosowanie przeliczników dniówek obrachunkowych na okresy ubezpieczenia społecznego uzasadnione było zdaniem Sądu Najwyższego ze względu na różnicę między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005 Nr 17, poz. 272 i z dnia 5 czerwca 1968 r., I PR 183/68, niepublikowany). Stosowanie przepisów o ubezpieczeniu społecznym musiało uwzględniać swoisty stosunek prawny, odmienny zarówno od pracowniczego, jak i od spółdzielczego stosunku pracy, w którym pozostawali członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych, opierający się na prawie i obowiązku każdego zdolnego do pracy członka spółdzielni do wykonywania pracy w spółdzielni w zakresie ustalonym przez statut lub uchwałę walnego zgromadzenia (art. 113 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach

i ich związkach, Dz. U. z 1961 r. Nr 12, poz. 61) oraz przyjmowania za podstawę obliczania wkładu pracy członków dniówki obrachunkowej (art. 116 ustawy o spółdzielniach i ich związkach). Ten sposób obliczania stosowany był zresztą tylko do okresów pracy

w spółdzielni przypadających po dniu 1 lipca 1962 r., kiedy wprowadzono nową ewidencję, odpowiadającą potrzebom emerytalnym; za okres do dnia 30 czerwca 1962 r. za 1 dzień pracy przyjmowało się dniówkę obrachunkową - nie więcej jednak niż 300 rocznie, a jeżeli w spółdzielni brak było ewidencji dniówek obrachunkowych, zaliczało się 100 dni za każdy rok członkostwa. Wyznacznikiem pracy w spółdzielni nie był więc dzień pracy, ale szczególny miernik nakładu pracy, którym była dniówka obrachunkowa (dniówka inwentarzowa, także złoty obrachunkowy), a czasem stawki wynagrodzenia za poszczególne roboty. Ogólna liczba dniówek uzyskanych w danym roku gospodarczym stanowiła podstawę do obliczenia wynagrodzenia członka za dany rok, płatnego zaliczkowo i wyrównywanego po sporządzeniu i zatwierdzeniu bilansu.

Zatem w stosunku do członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej istotne dla zaliczenia roku pracy do okresu zatrudnienia wymaganego do uzyskania renty inwalidzkiej lub emerytury jest przepracowanie w tym roku wymaganej ilości dniówek obrachunkowych,

a nie faktyczny okres pozostawania w ubezpieczeniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1979 r., II UR 7/79, Nowe Prawo 1981 nr 6, s. 87, z dnia 12 maja 1999 r., II UKN 624/98, OSNAPIUS 2000 Nr 14, poz. 556 i z dnia 1 września 2010 r., II UK 80/10, niepublikowany).

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd przyjął, że wnioskodawca A. P. (1) osiągnął wiek emerytalny przed wydaniem zaskarżonej decyzji. W istocie sporna pozostała okoliczność spełnienia przez niego warunku odpowiednio długiego okresu pracy tj. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W ocenie Sądu Okręgowego na podstawie ogólnego, oryginalnego świadectwa pracy z dnia 15 marca 1984 r., wystawionego przez Spółdzielnię Rolniczo- (...)

w H. oraz Zaświadczeń z dnia 10 lipca 2014 r., wystawionych przez Archiwum przy (...) Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w R. należy stwierdzić, że wnioskodawca jako członek tej Spółdzielni od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r. pozostawał w zatrudnieniu, wypracowując w poszczególnych latach od sierpnia 1972 r. do grudnia 1983 r. liczbę dniówek od 126 do 455.

Zarówno świadectwo pracy, jak i przedstawione obecnie zaświadczenia z Archiwum nie są dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmioty wydające te dokumenty nie są organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Omawiane dokumenty traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być ponadto udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody. W rozpoznawanej sprawie organ rentowy w żaden sposób nie wykazał, aby informacje zawarte w tych dokumentach były wątpliwe. Z informacji podanej przez Archiwum przy (...) Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej

w R. wynika, że zaświadczenia zostały wydane w oparciu o zachowane akta osobowe wnioskodawcy i jego karty zarobkowe. O ile samo świadectwo pracy, z uwagi na charakter zatrudnienia wnioskodawcy, było niewystarczające do jednoznacznego rozstrzygnięcia sprawy. To doręczone obecnie zaświadczenia w sposób nie budzący wątpliwości pozwalają na uwzględnienie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni jako okresu składkowego.

W rezultacie Sąd przyjął, że wnioskodawca wykazał, że jako członek spółdzielni w okresie od 23 sierpnia 1972 r. do 15 marca 1984 r. pozostawał w zatrudnieniu

w Spółdzielni Rolniczo- (...) w H., gdzie faktycznie pracował jako kierowca samochodowy. Z tego tytułu podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu na podstawie przepisów dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135 ze zm.). Równocześnie w oparciu o zachowaną dokumentację osobowo-płacową wykazał dochód za dni faktycznie przepracowane, który stanowił podstawę wymiaru składek na to ubezpieczenie. Przy czym na podstawie tych dokumentów należy przyjąć, że do ustalenia prawa do emerytury istotny jest okres zatrudnienia od 1 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1983 r. Z uwagi na powołane wyżej przepisy nie mogą być uwzględnione okresy pracy od 23 sierpnia do 31 grudnia 1972 r. oraz od 1 stycznia do 15 marca 1984 r.

W pierwszym z tych okresów wnioskodawca wypracował jedynie 126 dniówek, zaś w drugim w ogóle nie świadczył pracy.

Równocześnie trzeba stwierdzić, że wnioskodawca nie pobierał renty wypadkowej, zaś do uzyskania prawa do emerytury „zwykłej” przepisy prawa nie wymagają, by osoba ubiegająca się o świadczenie miała status pracownika, przez co może mieć status osoby prowadzącej pozarolniczą działalność (przed nabyciem prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy).

W tych okolicznościach sprawy wnioskodawca A. P. (1) wykazał łącznie

z wcześniej już uwzględnionym stażem ubezpieczeniowym (18 lat, 7 miesięcy i 3 dni) ponadto 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, tym samym spełnił ustawowe warunki do nabycia prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury od daty osiągnięcia wieku emerytalnego tj. od 17 kwietnia 2014 r., o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z dokumentacji nieznannej wcześniej organowi rentowemu) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.